

SERGIU PUICĂ – MAESTRUL GRAFICII DE CARTE PENTRU COPII

**Daniela MARDARI,
Lucia ADASCALIȚA,
Facultatea de Textile și Poligrafie,
Universitatea Tehnică a Moldovei**

Rezumat: *Lucrarea prezintă rezultatele studiului privind activitatea artistului plastic și a graficianului Sergiu Puică. Membru titular al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova din 2001, a fost aclamat de critici pentru creațiile sale de-a lungul carierei, care încununează nu doar ilustrații de carte, ci și caricaturi, șarje, scenografii și grafică. Astfel, pentru întreaga sa activitate a fost laureat al Premiului „Igor Vieru” în anul 2012. De-a lungul carierei, a realizat ilustrații pentru mai mult de 100 de cărți, iar „Frumoasă-i limba noastră” (1996) de Grigore Vieru, „Rața și Arhimede” (2003) de Arcadie Suceveanu și „Marele rățoi Max” (2006) de Aureliu Busuioc numărându-se printre cele mai cunoscute. Abordările noi în creația sa, spiritul ascuțit de observație, maniera de interpretare a diverselor situații, cromatica și stilul inconfundabil prin atribuirea personajelor caracterului comic, îl fac pe Sergiu Puică un fenomen inedit în grafica de carte din Republica Moldova. Astfel, i-a reușit cu prisosință să depună în orice desen adresat copiilor câte o părticică din sufletul său.*

Cuvinte-cheie: *artă, carte, grafică de carte, ilustrații, caricatură, umor.*

Abstract: *The paper presents the results of the study on activity of Sergiu Puică, famous painter and illustrator. The full member of the Union of Fine Artists of the Republic of Moldova since 2001, throughout his career he was acclaimed by critics for his works, which include not only book illustration, but also cartoons, charges, scenography and graphics. For his lifelong activity he was awarded with the "Igor Vieru" Prize in 2012. Throughout the time he made illustrations for more than 100 books, among them the best known are as following: "Beautiful is our language" (1996) by Grigore Vieru, "The Duck and Archimedes" (2003) by Arcadie Suceveanu and "The Great Duck Max" (2006) by Aureliu Busuioc. For his original approaches in creation, sharp spirit of observation, unmistakable talent of interpreting of various situations and way to assign the characters the comic aspect, his colors, Sergiu Puică deserved to be a unique phenomenon in book illustration of the Republic of Moldova. He brought a part of his heart to any picture sketched for children.*

Keywords: *art, book, book illustration, illustrations, caricature, humor.*

1. Introducere

Sergiu Puică – artist basarabean cu talent înăscut pentru desen, s-a afirmat pe parcursul carierei în domeniul graficii, caricaturii și, nu în ultimul rând, a ilustrației de carte pentru copii. S-a născut la 11 august 1956, în comuna Seliște, Nisporeni. În perioada anilor 1971-1975, a studiat la Școala Republicană de Arte Plastice „Iliia Repin” din Chișinău, actualmente Colegiul

Republican de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” [1, 5, 6].

Sergiu Puică și-a început activitatea de grafician la Editura „Lumina”, a fost colaborator la revistele de satiră și umor „Chipăruș”, „Satiricon”. În anul 2004, împreună cu caricaturistul Alex Dimitrov, a fondat clubul caricaturistilor, numit „Sentus” [4, p. 96]. În acest context, se menționează organizarea, în anul 2005, la Chișinău, a expoziției

Clubului Caricaturiștilor „Sentus” unde au fost expuse și caricaturile semnate de către artistul Sergiu Puică. Acest eveniment a fost însoțit de lansarea suplimentului „Saticon” al revistei Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova „Atelier”, cu sprijinul Transparency International Moldova [6, p. 5].

Creația sa și-a găsit drumul de la metodele tradiționale la cele moderne, prin utilizarea graficii computerizate. Aplicând diverse tehnici și sintetizând principiile promovate în diferite domenii plastice, maestrul Sergiu Puică transpune pe pânze grafică într-un stil inedit, inconfundabil. Totuși, conform propriilor afirmații, graficianul este adept al școlii academice vechi, unde se lucrează mult asupra compoziției.

Fiind coautor la șase ABC-uri, ilustrator la peste o sută de cărți artistice și manuale, acesta a influențat percepția copiilor asupra lumii prin intermediul creației sale. În calitate de colaborator la revista pentru copii „Alunelul”, a cultivat umorul celor mici, punând accent pe importanța cromaticii în alcătuirea ilustrațiilor pentru copii. În anul 2004, artistul s-a învrednicit cu Diploma de Onoare „H. C. Andersen”, acordată pentru realizarea a peste 800 de desene ce promovează spiritul de toleranță, incluse în cartea „Primul meu dicționar”.

De-a lungul activității sale artistice, Sergiu Puică a avut numeroase expoziții personale și de grup, organizate atât în țară, cât și peste hotare.

2. Grafica de carte pentru colecția „Micile Americi”

Unul dintre proiectele la care a lucrat Sergiu Puică este colecția de carte „Micile Americi”, tipărită de Editura „Museum” în anul 1996 [5], care conține lucrări precum: „Frumoasă-i limba noastră”, de Grigore Vieru, „Un vagon de jucării”, de Liviu Deleanu, „Poveștile lui Ion Creangă”, de Vasile Romanciuc, și altele.

Fiecare carte din colecție este de format mic, pătrat, tipărită în policromie, cu ilustrații create în acuarelă și tuș, fixată în copertă flexibilă, aspecte care contribuie la o ușoară percepere de către cititor a conținutului acesteia. [2, p. 116].

Edițiile de carte din colecția menționată conțin ilustrații compuse, de regulă, în partea dreaptă-inferioară a textului, pe verticală în jumătatea paginii, dar și unele ilustrații în desfășurata deschiderii paginii. Acestea prezintă nuanțe pure, fără amestec de culori, cu contururi negre, specifice artei maestrului Sergiu Puică. Spre deosebire de grafica mai târzie a artistului, aceste ilustrații simpliste, ușor de parcurs și de perceput pentru preșcolari, reamintesc de propriile lor desene. Elementele grafice în raport cu textul creează un echilibru compozițional bine definit și transmit cu succes mesajul poeziilor. Animalele, plantele, insectele formează o compoziție dinamică, interesantă pentru cititorii mai mici.

Grafica de carte din colecția „Micile Americi”, volumul „Necazul ariciului”, de Iurie Colesnic [6]

Pentru a ilustra paginile acestei colecții, Sergiu Puică apelează la principiul de imitare plastică a desenelor realizate de copii. Acest principiu poate fi întâlnit și în ilustrațiile altor ediții de carte realizate de către artist, doar că de fiecare dată într-o nouă formulă conceptuală. Tendința imitării/practicării artei naive exista, în general, în arta plastică autohtonă, în anii 1960-1970. Această manieră oferă posibilitatea manifestării libertății artistice, printr-o combinare de abordări, apropiate plasticii copiilor.

3. Grafica de carte pentru ediția „Rața și Arhimede”, de Arcadie Suceveanu

Ilustrațiile pentru ediția de carte „Rața și Arhimede”, de Arcadie Suceveanu, lansată în anul 2000 de către Editura „Prut Internațional”, bucură cititorii prin cromatica bogată și combinarea tehnicilor de realizare.

Coperta ilustrează personajul central al cărții, rățoiul-profesor din poezia „Rața și Arhimede”, titlul împrumutat ediției date. Utilizarea gradientului de oranj-galben de pe fundal în combinație cu nuanțele de verde și albastru ale personajului și a elemen-

telor decorative creează contrast cromatic, fiind atrăgător prin paleta aprinsă de culori. Dinamicitatea personajelor, maniera de redare a culorii, simetria și stilistica imaginilor denotă o atenție aparte pentru detalii.

Pe pagina de titlu a ediției de carte găsim un alt personaj, cel din poezia „Cheile de la poveste” – unul dintre cei șapte pitici, reprezentat în aceeași stilistică regăsită și pe copertă, doar că de data aceasta pe un fundal alb. Aceste aspecte cromatice și compoziționale derivă din caracteristicile specifice unei pagini de titlu.

În interior, imaginile înfățișează personajele pline de umorul caracteristic maestrului Sergiu Puică, ce uimesc prin acuratețea reprezentării, fiind parcă direct desprinse din poeziile lui Arcadie Suceveanu. În acest sens, Leo Bordeianu afirmă că „ilustrațiile lui sunt niște povești în imagini. Căci numai poveștile pot purta o asemenea încărcătură de bunătate, sinceritate, optimism, încredere în forțele proprii” [6]. Imaginile echilibrate sunt amplasate în mare parte în dreapta textului, cu unele ilustrații dispuse pe desfășurata a două pagini alăturate sau uneori intercalate cu textul poeziei.

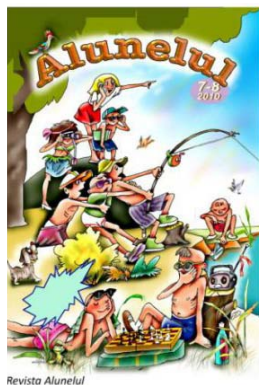

Grafica de carte pentru ediția „Rața și Arhimede”, de Arcadie Suceveanu (copertă, pagină de titlu, pagini de interior) [3]

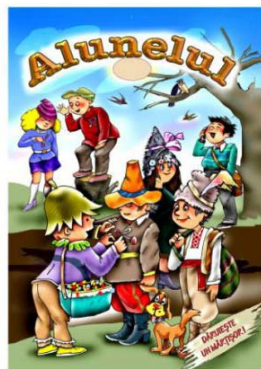
Întreaga ediție poartă amprenta manierei interpretative a lui Sergiu Puică, care reușește prin mișcarea și gesturile eroilor din poezii să amuze și să transmită cu exactitate ideea centrală a cărții.

4. Grafica pentru ediția periodică „Alunelul”

Revista de cultură pentru copiii cu vârste cuprinse între 5 și 10 ani „Alunelul” a captivat, distrat și cultivat generații întregi prin rubrici cu poezii, povești, glume, zicători și curiozități. Artistul Sergiu Puică a ilustrat cu fidelitate mai mulți ani la rând copertile și paginile de interior ale revistei „Alunelul”, utilizând același stil, umor și paletă coloristică pentru care a devenit cunoscut.

Revista Alunelul

Grafică pentru revista de cultură pentru copii „Alunelul” [6, 7]

În dependență de perioada în care apare, coperta ediției oglindește ceea ce este tipărit pe paginile revistei, redând evenimentele din lumea reală, pentru a-i ține curioși și informați pe micii cititori.

Ilustrațiile ce împânzesc publicația reflectă trecerea artistului de la arta tradițională la cea computerizată. Cu o notă specifică de

învălmășeală, datorită multitudinilor de elemente și a utilizării culorii negre, pentru a da un efect decorativ ilustrațiilor sale, Sergiu Puică se dovedește a fi iscusit în mânăuirea peniței digitale. Cromatica devine inconfundabilă, la fel de caracteristică pentru arta graficianului ca și stilul său. După cum spunea însuși maestrul, „dacă graficianul reușește să potrivească gama de culori, atunci înșiși copiii insistă ca respectiva carte să fie cumpărată” [6]. Fiind și caricaturist, și-a utilizat talentul pentru a aduce grafica revistei mai aproape de acest gen aparte al artei, imaginile nostime antrenând copiii în diferite activități.

Graficianul introduce adesea în ilustrații elemente de grotesc, totodată apelând la „tehnică” proprii caricaturii, și anume: alegoria, anacronismul, zoomorfia. Acestea din urmă sunt eficiente prin puterea de evocare, prin profunzimea ideii din spatele imaginii și prin atragerea atenției asupra unui personaj sau situații deosebite. În această ordine de idei, interpretarea grafică a textului înregistrează o doză de satiră și umor ale căror îmbinare trezește zâmbetul purificator al copiilor. Implicarea umorului în procesul de plăsmuire a ilustrațiilor pentru copii este un instrument extrem de important, dat fiind faptul că acesta asigură memorarea conținutului, dar și declanșarea emoțiilor pozitive. Acestea sunt consolidate de culorile sonore ale întregului spectru cromatic la care apelează graficianul.

Concluzii

Ilustrația de carte autohtonă pentru copii se află încă în plină dezvoltare și necesită promovare, fiind parte a patrimoniului cultural național. Prin contribuția la grafica de carte pentru copii a maestrului Sergiu Puică, se observă diversificarea tehnicilor de executare, a stilurilor și a gamei de culori în vederea captării atenției micilor cititori. Utilizarea umorului în exprimarea grafică a firului narativ al operelor literare, specifică pentru puțini artiști plastici autohtoni, denotă dezvoltarea multidisciplinară a artistului, precum și caracterul de sinteză al artei contemporane. Pe când multitudinea de soluții alese de graficianul Sergiu Puică pe parcursul interpretării plastice a edițiilor periodice și neperiodice

demonstrează sinteza și evoluția preferințelor sale tehnice și estetice.

Graficianul Sergiu Puică rămâne a fi un

bun prieten al copiilor, un creator și un promotor al ilustrației de carte de valoare pentru copii.

Referințe bibliografice:

1. PUICĂ, Sergiu. *Balada merelor domnești. Grafică*. Chișinău, 2011. ISBN 9789975804967.
2. CRAVCENCO, Vladimir. *Grafica de carte pentru copii din Republica Moldova (1945-2010)*. Chișinău, 2020.
3. SUCEVEANU, Arcadie. *Rața și Arhimede*. Filiala „Maramureș” a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”.
4. MIJA, Viorica. *Sergiu Puică – deținutul de la Telecentru* [online]. [citată 21 iunie 2021]. Disponibil: https://issuu.com/punktmd/docs/punkt_37_resize
5. DODUL, Sabina. *Oamenii Moldovei mele*. 2016 [online]. [citată 10 iunie 2021]. Disponibil: https://www.bncreanga.md/pdf/Sergiu_Puica.pdf
6. IULIC, Margarita, VACARCIUC, Valentina. *Sergiu Puică – artist plastic grafician, 55 de ani de la naștere* [online]. [citată 10 iunie 2021]. Disponibil: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2134>
7. *Revista „Alunelul”* [online]. [citată 11 iunie 2021]. Disponibil: <https://www.moldpres.md/news/2021/04/03/21002528>